

Походження назви міста Боярка

Історія нашого міста невіддільна від історії села Будаївка, яке є колискою Боярки . Тому, вивчаючи історію рідного міста, нам треба знати історію села Будаївка, походження його назви; ще нам треба знати історію походження села Боярка , яке носить тепер назву Тарасівка, а також – як сталося так, що колишня Будаївка перебрала назву сусіднього села, а згодом стала містом. Отже, нам доведеться звернутися до історії назв трьох населених пунктів – стародавньої Будаївки, Боярки та Тарасівки.

Історична довідка про селище Будаївку – колиску нинішньої Боярки

Територія Боярки-Будаївки та її околиць була заселена з часів сивої давнини. Поблизу міста виявлено поселення пізньотрипільської культури (III тисячоліття до н.е.), кургани та поселення епохи бронзи (II тисячоліття до н.е.), кургани скіфських часів (VI ст. до н.е.), посуд зарубинецької культури (II ст. до н.е.), слов'янські поселення з часів існування Київської Русі. Територія нинішньої Боярки та її околиць була вкрита суцільними дрімучими лісами, про що свідчить наявність тут ґрунтів лісового походження.

Перша згадка про село Будаївка в історичних документах з'являється на початку XVII ст. У цей час його територія перебувала під владою Литви, а потім її захопила шляхетська Польща.

На початку 17 ст. Будаївка належала магнату Корецькому, який жив у Білогіроді (нині село Білогіродка). Корецькі були православні литовські феодали, які згодом пристали до унії.

Мешканці Будаївки брали активну участь у козацько-селянських повстаннях проти польських магнатів, зокрема у національ-визвольній боротьбі під проводом Богдана Хмельницького.

Пагорб, на якому стоїть місцева церква, в минулому був невеликим слов'янським городищем-фортецею часів Київської Русі, яке з усіх сторін омивалося водою. Вчені вважають, що пагорб штучного походження. Боярське городище охороняється як історична пам'ятка.

Перші писемні згадки про Будаївку з'явилися на початку ХУІ см. Деякий час Будаївка на річці Притварці була власністю Києво-Печерської лаври.

Про Будаївку 19 ст. зберігся запис Л.Похилевича, ймовірно зроблений у 1887 році. Він пише про Будаївку, яка ще донедавна належала до Боярського приходу, потім стала самостійним приходом, нині ж, після відкриття Києво-Одеської залізниці і відведення лісовим відомством в 1881 році близько ста ділянок при станціях для продажу приватним особам, - не можна трактувати інакше, як примістя Києва. Примістя Києва – “тому, що не тільки включає багаточисельне різного роду і різної віри населення..., не лише служить резиденцією адміністративної влади, але й примістя це вже обзавелося лавками, складами, тракторами..., розкішними будовами з садами і квітниками, навіть літнім театром”.

Версії походження назви села Будаївка

Щодо походження назви “Будаївка” існує кілька версій. За красивою народною легендою, поселення заснував козак Будаї, який більш, як 300 років тому звів кордонну фортецю. За іншою версією, воно походить від слова “буда” – підприємства по виготовленню з деревини маси поташу, дьогтю, вугілля, що було поширене на Україні в ХУІ-ХІХ ст. На території північної частини України до нашого часу збереглося близько 80 назв поселень з коренем “буда”.

Деякі краєзнавці виводять цю назву від племені будинів, про яких в У ст. до н.е. писав Геродот. Цю версію пропонував свого часу місцевий краєзнавець І.І.Іванов. Геродот згадував таємниче плем'я будинів, яке під час “великого переселення

народів” могло заснувати не одне поселення. Якщо це вірно, то Будаївка Київська – слід племені будинів на початку багатівікового переходу на захід.

Проведення залізниці Київ – Фастів і значення цієї події для утворення згодом міста Боярка

У зв'язку з будівництвом у 1868 році залізничної колії Київ-Фастів, що проходила поблизу Будаївки, тут виникла залізнична станція Боярка . (22 км від Києва) Назву вона дістала від сусіднього села, яке з 1926 р. перейменували з Боярки на Тарасівку.

З побудовою залізниці праворуч виникло дачне поселення, яке теж назвали Боярка за назвою залізничної станції.

Дачна Боярка швидко стала була улюбленим місцем відпочинку київської знаті та інтелігенції. Тут відпочивали і лікувались такі відомі письменники як Б.Д.Грінченко, Леся Українка, В.І.Самійленко (помер 12 серпня 1921 року і похований біля боярської церкви), С.Я.Надсон, Шолом-Алейхем, знаменитий композитор М.В.Лисенко, художник М.К.Пимоненко, артистка М.К.Заньковецька та багато інших видатних діячів науки і культури.

Походження назви міста Боярка

Розглядаючи походження назви нашого міста, треба пам'ятати, що ця назва запозичена у сусіднього села, яке тепер називається Тарасівкою. Отже, коли побудували залізницю, станції дали назву “ Боярка ”, згодом так називали і дачне поселення біля залізниці, потім вже казали Боярка-Будаївка , а згодом – тільки Боярка . А село Боярка , яке розміщується на “бояраках”, втратило свою назву і стало Тарасівкою. Такі згодом перетворення назв спіткають колишню Будаївку.

Назву міста “ Боярка ” етимологи пов'язують зі словом буєрак (байрак). Їхнє припущення стверджує такий факт. На складеному І.Ушаковим плані Києва 1695 р. в його околицях трапляються

назви Боярак, Бояраки. Село Тарасівка, яке раніше носило назву Боярка, розміщується у ярах, у розмитій водою долині, а сусідня з ним Юрівка стоїть на горбаках, дослівно по-старослов'янському "на юру". Таким чином: на юру – Юрівка, на буєраках – Боярка.

Існує також версія, що назва Боярка пов'язана з словом "боярин", тобто, що ці землі були колись власністю когось з бояр. Ця версія навіть зустрічається в деяких словниках. Але вона ніколи не знаходила підтвердження ні у старожилів, ні у місцевих краєзнавців.

У 1926 році до території Будаївки включили й поселення навколо станції Боярка. Деякий час селище носило назву Боярка-Будаївка, а у 1938 році його віднесли до категорії селищ міського типу з навою Боярка. А незабаром Боярка стала вже містом.

Висновок

Таким чином, на прикладі вивчення історії назви нашого міста, ми можемо зробити декілька висновків. По-перше, ми бачимо, що неможливо відділити історію назви міста від історії тих земель, на яких це місто утворилося. По-друге, далеко не завжди можна напевне знати, чому саме так, а не інакше називається якесь місто. Іноді існує декілька версій, кожна з яких має право на своє існування. Дуже багатьом, наприклад, подобається версія, що назва Будаївка походить від назви стародавніх таємничих племен – будинів.